

Quin model d'FP dual necessita Catalunya?

Òscar Valiente, professor d'Educació Comparada a la Universitat de Glasgow.

Eloi Cortés, vicepresident primer del CNJC.

Narcís Bosch, director gerent del Consell General de Cambres.

Maria Pilar Godinez, cap d'estudis d'FP l'Institut Joan Brossa.

Guillem Salvans, Senior Project Manager per a Catalunya de la Fundació Bertelsmann.

segueix el debat en directe via Twitter
@FundacioBofill #aulabofill

Febrer 2015

Presentació Fundació Jaume Bofill

Un model de formació professional dual per a Catalunya? Reptes en el disseny i implementació de la reforma

Òscar Valiente (coordinador), Rosario Scandurria, Adrián Zancajo i Chris Brown

Febrer 2015

Projecte FP

Objectiu general

Contribuir al disseny d'una Agenda Política i de Recerca en FP per la Fundació Jaume Bofill. Aquesta agenda política ha d'estar fonamentada en l'evidència empírica disponible i les millors pràctiques internacionals.

Components

- Anàlisi d'indicadors des de perspectiva comparada
- Agenda política d'organismes internacionals (OCDE i UE)
- Revisió sistemàtica de literatura sobre Formació Professional Dual

Per què l'FP dual?

Antecedents

- Organismes internacionals (OCDE, UE) presenten la formació dual com a una bona pràctica internacional en FP.
- Gran interès entre els actors de l'FP a Catalunya per experiències internacionals de formació dual.
- La nova direcció del Departament d'Ensenyament pren la formació dual com a reforma bandera en el camp de l'FP.

Implementació de l'FP Dual a Catalunya

- El Govern de la Generalitat introdueix la formació dual en la formació professional inicial mitjançant decret legislatiu al març del 2011.
- Un any més tard, maig del 2012, en regula la seva organització.
- Al curs 2013/14 aquesta modalitat de formació professional comptava amb més de 1500 alumnes i el Govern va anunciar la voluntat d'ampliar-ne la cobertura al doble en el curs següent.

Revisió sistemàtica

Adopció de polítiques globals

- Algunes polítiques adquireixen l'estatus de “globals”.
- Es presenten com a bones pràctiques internacionals per part d'OIs.
- L'adopció i implementació de polítiques globals genera problemes.

Metodologia realista

- Superar l'enfocament “què funciona” per “sota quines condicions funciona”.
- Focus es desplaça del disseny de la política cap a la reacció dels actors socials i l'entorn institucional implicats en la seva implementació.
- Permet reconstruir cadenes causals dels èxits/fracassos de les polítiques i així identificar “reptes” per la implementació.
- Els reptes són context-dependents així com els mecanismes institucionals per encarar-los.
  - En certs països els reptes poden ser més/menys aguts i;
  - Pot haver-hi una menor/major capacitat institucional per respondre.
- Una bona governança de la reforma ha de permetre adaptar el disseny d'una política per tal de respondre als reptes del context on s'implementa.

Revisió sistemàtica

Pregunta de recerca

Quins són els principals reptes en la implementació d'una política de formació professional dual i quines les opcions polítiques disponibles?

Fonts utilitzades

- Articles acadèmics sobre la implementació de polítiques de formació professional dual en països de l'OCDE (2000 -)
- Meta-avaluacions sobre l'exportació de l'FP Dual a països en vies de desenvolupament (1990 -)

Què és una política d'FP dual?

Elements indispensables

- El pla de formació està articulat en dos components: un dintre del aula i un en el lloc de treball.
- Es tracta d'un programa de formació professional inicial amb un currículum d'estudis oficial i reglat que condueix a l'adquisició d'una qualificació.
- Els nivells de qualificació dintre del marc europeu són equivalents a l'ensenyament secundari superior o terciari.
- El programa inclou una compensació en forma de sou/subsidi per a l'aprenent.
- Els costos directes de la contractació de l'aprenent són patrocinats per l'ocupador.
- Existeix un contracte o relació formal entre l'aprenent i l'ocupador que protegeix ambdues parts.
- L'activitat en el lloc de treball està dirigida principalment a la formació de l'aprenent.
- Existeixen actors dins de l'empresa amb responsabilitat sobre la definició de plans de formació, tutoria i/o avaluació.

Teoria del canvi educatiu

Objectius finals

- Millorar l'ocupabilitat dels joves
- Reduir l'atur juvenil
- Incrementar la productivitat de les empreses.

Mecanismes

- Pedagògic: la formació en l'entorn de treball facilita el desenvolupament de competències i habilitats de tipus pràctic així com la socialització en l'entorn de treball.
- Ajust de competències: les competències adquirides s'adapten als processos productius i a les tecnologies utilitzades en les empreses rellevants del sector.
- Transparència del mercat: el coneixement entre aprenents i empreses del sector facilita la selecció dels candidats més adients així com una transició més fluida entre escola i treball

El context d'adopció

Aspectes clau

- Importància de la formació professional en el sistema de formació inicial.
- Disponibilitat dels empresaris a oferir places de formació.
- Les condicions de formació (recursos humans i tècnics) dintre de les empreses.
- El prestigi social de la formació professional.
- Capacitat organitzativa del sistema de formació professional.
- El grau de desenvolupament de les cambres de comerç i entitats sectorials.
- L'interès i/o voluntat política d'inclusió dels sindicats.
- Un marc regulatiu específic.
- El compromís entre les forces polítiques i socials.

Reptes per la implementació

Fer l'FP dual atractiva a les empreses

- La racionalitat cost/benefici de l'empresari ha de justificar la inversió en formació.
- Les empreses han de poder seleccionar els aprenents que contracten i els que no.
- Cal que els sindicats recolzin aquesta política dins de l'empresa
- Les cambres de comerç han de participar en el disseny i gestió d'aquesta política.
- Han de crear-se incentius econòmics per fer atractiva la formació dual quan el cicle econòmic és menys propici.

Fer l'FP dual atractiva als alumnes

- Ha de donar accés a una qualificació reconeguda i prestigiada pel sistema educatiu i pel mercat laboral.
- Aquesta qualificació ha de permetre la continuació d'estudis cap a etapes superiors ja sigui en la formació inicial o la continuada
- L'activitat realitzada a l'empresa ha de combinar l'estatus laboral amb la funció formativa.
- L'entorn laboral ha de ser rellevant pel camp professional de referència.

Assegurar la qualitat de l'FP dual

- Es doni un equilibri entre les competències generals i específiques que s'aprenen a la formació dual.
- Existeixi una articulació pedagògica entre els aprenentatges que es donen en el centre escolar i en el lloc de treball.
- Es proporcionin la formació adequada als formadors/tutors a l'empresa.
- Les entitats responsables de la gestió del sistema realitzin avaluacions periòdiques de les places de formació dual a les empreses i decideixin la renovació o cancel·lació de les mateixes

Propostes polítiques

Ús de l'evidència en el disseny i implementació de la reforma

- La implementació gradual de la reforma ha de posar més èmfasi sobre la qualitat que sobre la quantitat.
- Es necessiten diverses fonts d'evidència: experiència pràctica dels participants, avaluacions d'implementació, avaluacions de resultats i cooperació tècnica.
- L'evidència ha de ser mobilitzada en la formació dels operadors de la política.
- La transparència és clau per l'assoliment d'acords i el desenvolupament de la confiança entre els actors.

Major participació i implicació dels agents socials i econòmics

- Les cambres de comerç han de jugar un paper de lideratge a nivell nacional i local.
- Els sindicats són clau per l'efectivitat i la legitimitat de la política.
- Aquesta no és únicament una política del Departament d'Ensenyament.
- Calen operadors privats que proveeixin de serveis a les empreses participants.

Desenvolupament del marc legislatiu i institucional

- Elaboració d'estàndards professionals amb participació de les empreses capdavanteres del sector.
- Guia, formació i orientació en l'elaboració dels plans de rotació.
- Formació i certificació dels formadors/tutors a l'empresa.
- Creació de centres de capacitació supra-empresarial.
- Avaluació regular de la idoneïtat de les places de formació a les empreses.
- Certificació externa dels estudis segons estàndards professionals.

Moltes gràcies!

Quin model d'FP dual necessita Catalunya?

Òscar Valiente, professor d'Educació Comparada a la Universitat de Glasgow.

Eloi Cortés, vicepresident primer del CNJC.

Narcís Bosch, director gerent del Consell General de Cambres.

Maria Pilar Godinez, cap d'estudis d'FP l'Institut Joan Brossa.

Guillem Salvans, Senior Project Manager per a Catalunya de la Fundació Bertelsmann.

segueix el debat en directe via Twitter
@FundacioBofill #aulabofill

Febrer 2015